

Đây là bài tường thuật về một học sinh trung học ở Huế bị Cộng sản bắt tại nhà thờ chính tòa Phä Cam trong tết Mậu Thân 68 rồi đưa lên chùa Tä Đàm và đến lên khe Đá Mài để giữ tại chỗ, nhưng anh đã may mắn trốn thoát với một người bạn trốn được đó chỉ 30 phút. Trong số những nhân vật Khe Đá Mài này có bạn Lê Văn Mân, khóa 14/BTV. phäc vụ tại Ty CSQG. tên thật là Thiên.

Hôm nay tôi mới 17 tuổi, đang là học sinh trung học ở nhà cấp. Vì tình hình bất an, gia đình tôi phải chuyển lên, cộng đồng tại giáo xứ Phä Cam, thôn Phäc Quä, tên thật là Thiên (nay gọi là phäc Phäc Vĩnh, thành phố Huế) từ mấy năm trước.

Sáng hôm ngày tết Mậu Thân, tôi cùng gia đình đi thăm bà con thân thuộc và du xuân với các bạn đồng trang lứa, trong một khung cảnh yên bình, vắng tiếng súng, nhưng cuộc chiến chỉ cách mà hai miền Nam Bắc đã cam kết tuân giữ.

Bỗng nhiên, khuya hôm ngày tết rồi ngày hai tết, nhiều tiếng nổ và súng nổ nổ vang rền khắp xóm quê của chúng tôi. Sáng hôm sau, tôi nghe nói Việt cộng đang tiến công vào toàn bộ thành phố Huế và đã chiếm nhiều nơi rồi. Hôm nay, cộng gia đình tôi cũng như rất nhiều giáo dân chuyển đến nhà thờ (lúc này mới hoàn thành phần cung thánh và hai cánh cửa cửa) để trú, vì đó là nơi an toàn và một thế lực (xây dựng chắc, tường gạch dày, trần xi măng rất cao) cũng như một tâm lý (có thể trông cậy vào sự phù hộ của Chúa và đông đảo người bên nhau thì bất sợ hãi ...) Tôi thấy được hàng : nam nữ già trẻ, linh mục tu sĩ, người chen chúc nhau cả mấy ngàn người (giáo xứ Phä Cam lúc đó lên tới 10,000 giáo dân) Đang khi vậy, ở bên ngoài, lúc lúc nghe thấy pháo nổ quân, nghĩa quân, nhân dân tự vệ cùng các quân nhân chính quy và nghĩ phép họp đồng tác chiến, nhưng giờ không cho Cộng quân tiến vào giáo xứ thì họ nghe An củu, Bä Ngä, Nam giao, Ngä bình . Cuộc chiến dường như xem ra rất ác liệt !

Thật đáng sợ đến nỗi chỉ có một ngày 6 tết, do lúc lúc quá nhä, tôi không có tiếp viên (vì một trận lan khắp cả thành phố Huế và tên thật là Thiên), các chiến sĩ đang báo về giáo xứ đành phải rút lui. Thật là Việt cộng tràn vào! Khuya hôm đó. lúc 1 giờ sáng, chúng mang AK và đèn đuốc xông vào nhà thờ Phä Cam để gọi là " bắt đầu hàng " và lúc soát mới nghe ngách. Sau này tôi mới biết chúng có ý lòng bắt cha xứ mà chúng nghĩ là người chỉ huy cuộc kháng chiến, lòng bất tận của những ai mà chúng nghĩ đã chống lại chúng trong 5 ngày qua, cùng một cán bộ viên chức chính phủ VNCH, như xảy ra tại nhiều nơi khác trong thành phố Huế lúc này.

Thấy chúng vạ xuýt hiến, tôi liền lôi dợng bóng tối, nhanh chân chày đến cửa thang sốt phía cánh trái nhà thờ (gần môn Đổng Công Tổng Giám Mục Nguyễn Kim Điến hiến nay), leo lên trờn xi măng, sát mái ngói. Trên đó, qua mỷ lờ trờ sỏn đợg gần đèn cao áp (nhỏng chỏa gỏn), tôi mỷc kích khá rõ sỏ viỷc đỉn ra bên đợi. Tôi thỏy lờ nhỏ VC đỏa phỏỏng (du kích nỏm vũng) lỏn bỏ đợi chính quy miỷn Bắc. Chúng lỏt mỏt tợng ngỏỏi, chỏ chỏ bên nỏy, bên kia. Một câu nói đợc lỏp đi, lỏp lỏi:

Đợng bào yên tâm! Cách mợng đợn là đợg giỷi phóng! Các mỷ, các chỏ, các em có thỏ ra vớ. Còn các anh đợc mỷ đi hỏc tợp, chỏ 3 ngày thôi! Không sao đâu!!!

Thỏ là mỷi tráng niên và thanh niên tỏ 15 đợn 50 tuổ đợu bỏ lỏi đợng đợy và đợn đi, dù là hỏc sinh, thỏỏng dân hay công chỏc... Tiỏng kêu khóc vang đợng cỏ nhà thờ. Con khóc cha, vớ khóc chỏng, cha mỷ khóc con. Ai nỏy linh cỏm chuyỷn đi "hỏc tợp" này sỏ không có ngày đoàn tợ. Sau này tôi biỷt thêm là linh mỷc quỏn xỏ chúng tôi, cha Nguyễn Phùng Tuỷ, nhỏ ngỏỏi giỷa đám nỏ tu dòng Mỏn Thánh Giá vớ lúp đợi trên đợu, nên may mỷn chỏng bỏ VC nhỏn đỉn. Bỏng không thì bắy giỷ ngài đã xanh cỏ. VC lỏi trong nhà thờ suỷt đêm hôm đó vài tên, còn nhỏng tên khác đi lũng khỏp giáo xỏ đợ bỏt thêm mỏt sỏ ngỏỏi nỏa, cũng tỏ 15 đợn 50, thành thỏ có nhiổu thanh niên và hỏc sinh gỏp nỏn.

Sáng hôm sau, lúc 8 giỷ, bỏng có 2 tên VC theo thang sốt trờo lên trờn và khám phá ra tôi. Một đỏa tên Hỏ Sỏ, du kích gỏc Long Hỏ, vớ a đợc đợng bỏn giỷi thoát khỏi lao Thỏa Phỏ (là nhà lao nỏm giỷa lòng thành phỏ Huế, ngay sau lỏng tòa hành chánh tỏnh). Tên kia là Đỏ Vinh, sinh viỷn, ngỏỏi gỏc làng Sỏa. Sau khi lỏi tôi xuỷng, chúng hỏi tôi tỏi sao lỏi trờo lên núp. Tôi trỏ lỏi là vì nghe con nít khóc nỏ ào, chỏu không nỏi, phỏi trờo lên đợy đợ nghĩ.

Chúng đợn mỏt mình tôi- lúc y chỏng còn hỏn viỷa gì nỏa- đi xuỷng đợc nhà thờ, nhỏng đợn chỏn xe lỏa thì quỏ trái, men theo đợng xe lỏa tỏi chỏn Bỏn Ngỏ. Tỏ đây chúng đợn tôi lên chùa Tỏ Đàm là nỏi VC đang đợt bỏn doanh. Chúng rỏt đợng đợo, vớ a sỏc phỏc, vớ a thỏỏng phỏc, vớ a bỏ đợi miỷn Bắc, vớ du kích nỏm vũng miỷn Nam. Vào trong khuôn viỷn chùa, tôi nhỏn thỏy ngôi nhà tầng 5 gian đã đợy ngỏỏi bỏ bỏt, đa sỏ là giáo dân giáo xỏ Phỏ Cam cỏa tôi. Gian thỏ 5 (đợi đỉn vớ cây bỏ đợ) còn khá trờng, đợ nhỏt nhỏng ngỏỏi bỏ bỏt trong ngày mợng 7 tỏt. Tôi cũng trờng thỏy ông Tin, chỏ hiổu nhỏ Mỏ Vân, ngỏỏi rỏt đợp trai, đang bỏ trỏi nỏi cây mít. Một tên VC nói:

Thỏng ni trỏng trỏo chỏc là CỏNH SẮT, bỏn quách nó đi cho rỏi!

May thay, có một người trong nhóm bắt đầu đi lên tiếng :

Tôi quá may ông ơi, đây là ông Tin chấp nhậm tại Bùn Ngõ, công sát mô mà công sát! Nhờ ông Tin được thoát nạn, được cho về. (Nhớ rõ là Công Sát có giá lắm !)

Tiếp đó, VC đưa cho tôi một tờ giấy để làm biên lý lịch. Chúng tôi phải khai tên cha, tên mẹ, tên mình, nguyên quán ở đâu, cha mẹ làm chi, bên thân bây giờ làm chi. Khai rõ ràng chính xác, Cách mạng sẽ khoan hồng. Khai tôi là mẹ, khai đời là bên ngay từ khi. Lúc ấy không hiểu sao Chúa cho tôi được thông minh và đi tìm nên đã khai hoàn toàn giấy, giấy tên cha mẹ đến tên mình và giấy mẹ chỉ viết khác, như nghe của cha là kéo xe ba gác, nghe của mẹ bán rau hành ở chợ Xếp, bên thân thì đang đi học trường kỹ thuật. May mà bên VC chỉ kiểm tra bên cách học như học người cùng giáo xã bắt đầu đêm hôm trước. Bên không thì tôi cũng rồi đi từ khi!

Chúng tôi người từ chùa Tả Đàm suốt cả ngày mừng 7 tết, không được cho ăn gì cả. Lâu lâu tôi thấy VC đến thêm một số tù nhân, trong đó tôi nhớ có cậu Long, học sinh, con ông Nguyễn ở xóm Đàng Đá giáo xã Phú Cam. Thấy họ chúng tôi trời ai đó vào gần cây bìa, bên chờ rồi chôn ngay trong sân chùa. Sau này người ta đem được có 20 xác, trong đó có anh Hoàng Sơn, vốn là công sát gác lao Tả Phú, bắt đám VC khi được thoát tù, đã bắt đem theo lên đây.

VC cũng cho một vài người vào nhận thân nhân bị cầm tù lên cho người nhà, như người đi đầu tiên : nhận xong phải đến lại trong ngày, bên không bên bè sẽ bắt chết thôi. Thấy là một số anh em Phú Cam lên tiếng xin thấy ông H (chúng là ông H Chí Minh ?) khá lớn tuổi, làm nghề hút thuốc, nhà ở gần cabin đến đường Hàm Nghi, đến ông vào chuyển tiếp từ thức phẩm. VC liền hỏi : "Ai tên H?" thì có một cậu thanh niên nào đó nhẩy ra nói : H đây! H đây! Thấy là nó được thả về và rồi trở lại, thoát chết. Một vài bên trở cùng tuổi với tôi cũng được cho vào nhận chuyển bị xách rồi quy định không lui, như vậy thoát khỏi căn thức m. Còn ai vì sợ hãi hay thấy bên mà lên lại Tả Đàm thì cuối cùng bên một mạng như tôi số. Các "số giờ" về thông báo với bà con là ai có thân nhân "đi học tiếp" hãy báo lại ngay thức lên chùa Tả Đàm. Vậy là ngày hôm sau, người ta ừn ừn gánh lên đó gạo cơm, cá thức, muối mắm, bánh trái ế học, tết mà... H chỉ thấy thân nhân đâu mà chỉ gặp mấy tên cán bộ VC bắt họ hãy an tâm trở về nhận được ăn lại. Như mấy mô thâm được nỡ mà VC tỏ được một kho lương thức không ăn mà đi gửi người tiếp!!!

Lần la dò hỏi và nhìn quanh, tôi thấy trong số thanh niên bố bốt có rất nhiều người bạn của tôi : anh Trây tây lại con ông Nguyễn đình nhà th, con trai ông Hoàng, ông Nguyễn thu c Bắc ch Xếp, hai con trai ông Nguyễn n u r u, hai con trai ông Vàng th i kèn, ông Nguyễn con ông Năm, hai anh em Bình và Minh con ông Th c mà mẹ là bạn học với cha Phan văn L i... Tôi cũng nghe nói có hai thầy đi ch ng vi n mà sau này tôi mới biết là thầy Nguyễn văn Th, nghĩa t c a cha Nguyễn Kim Bính và bạn cùng cha Nguyễn H u Gi i, rồi thầy Phạm văn V, đ ng nghĩa ph với cha L i.

Khi trời bốt đ u s m t i, VC bốt chúng tôi ra xếp hàng và một tên tuyên bố :

Anh em yên tâm! Nh đã nói, Cách m ng đ a anh em đi học t p 3 ngày cho th m nhu n đ ng l i r i s v thôi ! Bây giờ chúng ta lên đ ng

Rồi chúng bốt đ u dùng dây đi n th i trói thúc ké t ng ng i m t chúng tôi, trói xong chúng xâu l i thành chùm b ng m t s i dây k m gai, 20 ng i làm m t chùm, t c h n 500 ng i.

Khi chúng tôi bốt l i ra đ ng (đ ng Phan bối Châu hi n gi), ch ng 7 gi t i, chúng tôi thấy m t đoàn c v n dân s Hoa K kho ng 14 ng i cũng bố trói nh ng sau đó đ c đ n đi theo h ng khác. Áp gi i chúng tôi lúc này không ph i là VC n m vùng, đ a ph ng, nh ng là bố đ i mi n Bắc, kho ng 30 tên. B n n m vùng l i đ đi bốt ng i t i p . B ng m t k m c áo thầy chùa xu t hi n, đ n c nh chúng tôi mà nói :

Mô Ph t ! Dân Ph Cam bố bốt cũng nhiều đ y Ch th i u Tr ng Hê và Phú r !

Tr ng con ông Hê và Phú m t r là hai thanh niên công giáo, nh ng l i là hai tay anh khét ti ng c thành ph . V sau tôi đ c bi t đa ph n nh ng thanh niên bố bốt đêm m ng 6 t t i nhà th Ph Cam và sau đó bố gi t ch t đ u là học sinh, sinh viên, thanh niên nhút nhát, hi n lành. Còn h ng can đ m, có máu m o hi m hay h ng " du đ ng, anh ch " đ u đã đi theo binh lính, dân quân đ chi n đ u t v ho c nhanh chân tr n ch y, không t i nhà th trú n, nên đ u thoát ch t. S đ i th t oái oăm!

H t đ ng Phan Bối Châu, chúng tôi đi vào đ ng Thiên Thai (bên trái đ n Nam Giao), sau

đó men theo đường vòng đản vi Thiên An, xuôi về làng Khố Đnh, VC đến chúng tôi bên phía sau trư s qu n Nam Hòa (lúc đó ch a b chi m), ra đến bờ sông Tr Tr ch (th ng ngu n sông H ng). Chúng tôi m i b c đi trong bóng t i, gi a tr i s ng l nh, v a bu n b v hoang mang, t h i ch ng bi t s ph n mình r i ra th nào, t i sao VC i t n công vào ngày xuân, gi a k h u chi n ?!

T i bờ sông, VC cho ch t l 06 (n a) làm bè đ t t c đoàn ng i v t qua phía bên kia mà sau n y tôi m i bi t là khu v c làng vua Gia Long, thu c vùng núi Tranh hay còn g i là vùng núi Đình Môn Kim Ng c. Lúc y vào kho ng 9 gi t i. T đó chúng tôi b t đ u đi sâu vào r ng, lúc lên đ i, lúc xu ng lũng, lúc l i qua khe, l n theo con đ ng mòn mà th nh tho ng l i đ c soi chi u b ng nh ng cây đèn pin hay vài ng n đu c c a 30 tên b đ i. Tôi thoáng th y tre n a và cây c th dày đ c. Tr i m a lâm râm. Đến kho ng 11 gi đêm, chúng tôi đ c cho đ ng l i đ t m nghĩ, ăn u ng. Tôi đoán ch ng đã đi đ c h n ch c cây s . M i ng i đ c phát m t v t c m mu i mè, đ ng trên lá ráy. Hai cánh tay v n b trói . Ít ng i ăn n i. Riêng tôi làm 2 v t.

Ăn xong thì đ c cho ng . Chúng tôi ng i g c đ u d i c n m a, c g ng ch p m t đ l y l i s c. B ng nhiên nh có linh tính, tôi ch t choàng d y và th y rung đ ng toàn thân h t s c đ đ i. Máu tôi sôi sùng s c trong đ u. Có chuy n ch ng lành r i đây! Q a th , tôi thoáng nghe hai tên VC g n k nói nh v i nhau: " Trong vòng 15, 20 phút n a s th tiêu h t b n n y ". Tôi nghe mà b n r n c ng i ! Nghĩ mình đang là h c sinh vô t i, l i còn tr trung, th mà 15 phút n a s b gi t ch t, tôi nh mu n điên lên . Dù th tôi v n c u nguy n : " L y Chúa, t lâu Chúa d y con ph i hi n lành th t thà, không đ c làm h i ai, v y mà bây gi l i có ng i mu n gi t con và các b n c a con n a . Xin Chúa cho con dùng m u trí, can đ m và s c m nh đ t gi i thoát mình. Tôi ghé mi ng vào tai th ng b n b trói ngay tr c m t : T i mình ráng m dây mà tr n đi ! M i l m phút n a là b n h n b n ch t h t đó ! . Chúng tôi qu t ra tay sau, âm th m l n múi dây trói. Nh tr i v a m a, v a t i, dây thi n tho i l i tr n nên ch ít phút sau là nút bu c l ng, vung m nh cánh tay là s bung ra. Chúng tôi cũng m múi bu c dây thép gai đang n i mình v i nh ng ng i khác . Tuy nhiên chúng tôi v n gi v th b trói thúc ké đ b n VC kh i nghi ng . Tôi đến th ng b n ti p : H tao v nh sau l ng là t i mình ch y nghe!

Đánh th c chúng tôi d y xong, m t tên lên ti ng nói l n cho c đoàn : Chúng ta s p đ n tr i h c t p r i. V y trong anh em ai có m t là vàng, hai là ti n, ba là đ ng h (Seico phai hay Seico năm càng t t), b n là b t l a thì n p l i đ . Cách m ng gi cho, h c xong 3 ngày s tr ; k o vào tr i, ăn c p l n nhau r i l i đ l i cho Cách m ng, nói x u cán b !

Th là m i ng i riu rít và kh s m c ra nh ng th quý giá còn gi trong ng i. Ai ch m ch p ho c ng n ng thì m y tên b đ i t i "giúp" cho. B n chúng l t s ch và cho t t c vào

mày cái ba lô vớ i. Lúc đó tôi mới để ý thấy tên cán bộ áp giải chòm cưa tôi đang mang trên hai vai và cõng quanh lưng ít nhất có chèn cái radio lên nhá mà chèn hèn đã cõng cưa dân dõng thành phố. Vớ i khẩu AK trên tay lờ i thêm tợng y máy móc trên ngổ i, hèn bõ c đi lờ c lẽ, chèn chõp, khá cách khoợng mấy tên khác.

Chúng tôi lờ i bõ tợu đi xuợng dõ c. Tôi nghe có tợng róc rách gợn k. Lờ i mợ t khe nờ a! Đợ c vài bõ c, tôi vớ nhõ vào lợng thợng bõ n. Cờ hai chúng tôi vung tay, dây tuợt và nhanh nhõn phóng ra khõ i hàng. Lờ y hợ t sợ c bình sinh, tôi đá mợ nh vào gót và rợ i dợ i cợ m tên bõ đợ i áp giải (tên mang cợ chòm radio y). Hèn ngã ngửa. Hai chúng tôi lao vào rợng lò ô. Bõ n VC tri hô lên: " Bõ t, bõ t, có mợ y thợng trợ n" rợ i nợ súng đợ i theo chúng tôi. Chợ y khoợng vài chợ c mét, thoáng thợ y có mợ lờn đá- vì trợ i không đợ n nợ i tợ i đen nhõ mợ c-tôi kéo thợng bõ n lờn vào trong mợ t dợng. Tôi đợ n hèn VC nó kêu, nó đợ , tuyợ t đợ i không bao giờ ra nghe! Ra là chợ t! Mợ t lúc sau tôi nghe có tợng nói trong bóng đêm :: Bõ n chúng chợ y mợ t rợ i, nhõng rợng sâu thợ nợ y khó mà thoát chợ t nợ i! Thôi đi tợp ! "

Khi nghe đoàn ngổ i đi khá xa, chúng tôi mới bò ra khõ i lờn, đi ngổ c lên trên hợng đợ i nghợ ch. Chợ ng 15,20 phút sau, tôi bợng nghe tợ phía dợ i vợng lên tợng súng AK nợ vang rợ n và lờ u đợ n nợ tợ i tợp, phợ i mợ y chợ c bằng và mợ y chợ c qợ a. Mợ t góc rợng sáng rợ c! chen vào đó là tợng khóc la khợng khiợp, chợng hiợ u sao vợng tợ i tai chúng tôi rõ ràng, khiợ n tôi đợng tóc gáy, nợ i da gà và chợng bao giờ quên đợ c. Hai chúng tôi đợng nợ c lên: " Rợ a là chợ t cợ rợ i! rợ a là chợ t hợ t rợ i. Trợ i i!! Lúc đó khoợng 12 giờ hay 12 giờ 30 khuya mợng 7 rợng mợng 8 tợ t. Tôi bàng hoàng, bõ n rợ n. Sao lờ i nhõ thợ ? Các bõ n tôi đợ i y đợ u là nhõng ngổ i hiợ n lành, chợ a lúc nào cợ m súng, chợ a mợ t ngày ra trợ n, chợng hợ làm hợ i ai, hợ có tợ i tình gì? Bõ n chúng có còn là ngổ i Vít Nam nờ a không? Sau nợ y tôi mợ i biợ t đây là vợ thợ m sát khợng khiợp nhợ t trong lợch sợ Quợ c Cợng. Đợ a danh Khe Đá Mài mà lúc đó tôi chợ a rõ, in hèn vào lợch sợ nhàn lờ i và cợ a vào da thợ t dân tợ c nhõ mợ t lợ i dao sợ c không bao giờ cùn và mợ t thợ i sợ t đợ không bao giờ nguợ i.

Chúng tôi tợp tợ c chợ y, chợ y mãi, bõ t chợp lau lách, gai góc, bõ i bõ , vợ a chợ y vợ a thợ m cợ m tợ Chúa đã cho mình thoát chợ t trong gang tợ c nhõng cũng thợ m cợ u nguyợ n cho nhõng bõ n xợ u sợ mợ i bõ hành quyợ t oanợ c, đau đợ n, thợ thợ m, Sáng ra thì chúng tôi gợp lờ i con sông. Biợ t rợng bõ i qua ngay thì có thợ bõ VC rờnh chợ bõ t lờ i, chúng tôi men theo sông ,ngổ c lên thợng ngổ n cợ mợ y cây sợ , đợ n vùng Lợng Miêu Thợng . Tợ i chợ vợng, tôi hợ i thợng bõ n: Mợ y biợ t bõ i không?

Không.

Tao thì biết. Thôi thì hai đứa mình kiếm 2 cây chuối. Mày ôm một cây xuống nhà cửa trước, tao ôm một cây bên sau, đẩy mày qua sông. Ráng ôm thật chặt, tay là chìm, là chết đó. Trừ mày ra thì tao không còn xuống cầu mày đâu nữa!

Đúng là ngày hôm đó trời sấm rền mưa và lạnh buốt. Thời tiết kéo dài cả tháng trời tại Hu. Có vẻ như Ông Trời bày tỏ niềm sầu khổ xót thương bao nỗi nhân vô tình đối với Thiên Kinh này. Vì cả bên tôi và miền man nghĩ tới các bên của tôi. Máu của họ có xuôi theo triền dốc, hoà vào dòng nước sông Tô Lịch này chăng? Oan hận họ gì đây lòng vắng vắng nào? Có ai sống không như?

Chúng tôi cùng bên dòng Long Miêu. Tôi xuôi dòng về trại số quân Nam Hòa, hy vọng gặp binh lính Quốc Gia, nhưng cũng có nguy cơ gặp bên VC chặn đường bắt tôi. Thành thử chúng tôi nhậm mệnh Bắc, tìm đường về Phú Bài. Thế nhưng bên tôi, do suốt đêm bị gai góc trái cây, đói khát đi trên đường quang cho thoải mái. Tôi gặp ngay:

Ban đêm thì đói, cả ban ngày thì nguy hiểm. Cháu khó khăn theo đường mòn!

Chúng tôi thấy máu và bông băng rơi vãi nhiều nơi, chứng tỏ có trận đánh gần đây đó. Đang đi, tôi chợt thấy hàng loạt:

Cháu gặp dân thì mày trả lời ra rằng, nói tao nghe?

Nhà anh cháu thì cháu.

Lúc khoảng 9 giờ, chúng tôi gặp hai thằng bé chăn trâu, tôi lên tiếng nói :

Hai anh là học sinh ở đường Trần Hưng Đạo ở phố (con đường chính của khu buôn bán, không nói là Phố Cam). Cách mạng (không nói là Việt Cộng) sẽ về đánh đuổi, sẽ còn trên n. Hai anh vừa mang gạo lên chiến khu hôm qua cho họ. Nay họ cho hai anh về, nhưng lại bắt cả áo quần và đồ đạc. Mày em có biết Cách mạng có gì gần đây không, cả cho hai anh, để hai

anh kỉ m chút cä m ăn, kä o đối länh quá!

Hai anh qua khäi đäng näy thì thäy Cách mäng đang hä träu ăn mäng!

Thä là chúng tôi hoäng hät vào räng läi. Chäy và chäy, chäy täc läc, chäy nhä điän, không ngäng läi đä nghĩ. Mät đäi xa, chúng tôi mäi häng ra läi đäng bäng. Bäng mät đän lính xuät hiän đäng xa, đän gän thäy bên trong länh mä sät. Phe ta räi! Län näy thì vô đây chä không đi mô näa cä. Nhät đänh vô! Lúc đó là khoäng 10 giä träa. Đây là đän biên phòng cäa mät đän vä quân läc VNCH. Chúng tôi nghe tä đän có tiäng đồng đäc vang väng:

Hai thäng VC muän vä häi chánh hä? Vào đi! Nhä đä tay lên đäu. Thä tay xuäng là bän đó!

Chúng tôi nhät nhät tuân theo. Vào đäng cä bên trong, hoàn hän, chúng tôi mäi nói:

Hai đäa em là häc sinh đäi Phä Cam, Phäc Qäa, bä VC bät lên räng tä tä hôm qua väi mäy träng ngäi khác> Nghe täi nó đänh giät hät, hai em đã liäu mä đây träi, đánh thäng VC räi bä chäy> Còn mäy ngäi kia chäc là chät hät cä räi! Giä täi em chä có mät nguyän väng: xin đän phát súng cho chúng em đánh giäc väi, chä không thä đi ra khäi đän näa.

Viên Sĩ Quan cät tiäng :

Tä Quäc đang lâm nguy! Đäa con nào trung, đäa con nào hiäu lúc näy là biät liän. Thôi mäy em thay áo quän, xäc thuäc, xäc men, ăn uäng thoäi mái räi läi väi mäy anh! Täi nghiäp!

Hä häi chúng tôi vä chä xây ra cuäc hành hình nhäng chúng tôi hoàn toàn không thä trä läi đäc. Giäa räng räm läi đêm khuya, biät đâu mà län. Gän näa tháng sau tôi mäi gäp läi gia đänh hä hàng,bäng häu thuäc giáo xä Phä Cam đang chäy vä länh nän täi Phú Läng và Phú Bài. Hai chúng tôi quyät đänh bä häc đäng lính. Phäi cäm súng bäo vä Tä Quäc thôi. Phäi báo thù cho anh em bän bè bä VC giät quá đä dã man, tàn ác, vô nhân đäo. Tôi nhäp bä bình.

Tha92ng bèn tôi nhẩy dù. Nhưng vài năm sau, tôi nghe tin nó chết trở n ! Tôi nghi p th t, nhưng đó là cái chết ý nghĩa!

Đến gần tháng 10 năm 1969, nhà bắt đầu c và khai thác tù binh VC, chính phủ VNCH mới bắt đầu a đi m t i ác chính là khe Đá Mài, nằm trong rừng Đình Môn Kim Ng c thu c qu n Nam Hoà (nay là xã Đ n g Hoà, qu n H n g Th y). Nơi đây không th vào b n g xe vì đ n g xe không có h c không th đi l t, mà ch vào đ c b n g l i b . Cây c i ch này r t cao, lá dày và m c theo ki u hai t n g, t n g th p g m nh n g b i tre và cây nh , t n g cao g m nh n g cây c th x o e ra nh l n g dù che khu t nh n g gì bên d i.. Bên d i hai t n g lá n y, ánh sáng m t t r i không chi u sáng n i. Đúng là n i gi t ng i mà không cần ch n c t. Công binh đã ph i b hai ngày, dùng mìn phá ngã các cây c th đ t o ra m t kho n g t r n g l n đ cho máy bay t r c thẳng đáp xu n g và t i u đoàn dù 101 quân l c VNCH đã ph trách vi c b c các di hài n n nhân. Các binh sĩ đã tìm th y cu i m t khe n c ch y trong veo (v sau mang thêm tên Su i Máu, Ph Cam T L), c m t núi hài c t, nào s , nào x n g s n, nào x n g tay, x n g chân t r n g h u, n m r i r c, nhưng cũng có nh n g b còn khá nguyên. Xen vào đó là dây d i n th i và dây thép gai v n đã trở ch n g tôi thành ch m. R i áo qu n, v i có, len có da có, nguyên chi c hay t n g m nh, l ch v t th n g. R i tr n g chu i, t n g n h, ch n g minh th , n g hít mũi, l d u nóng ...v n g v i trên b , gi a c , d i n c. Nh nh n g di v t n y mà m t s n n nhân đã đ c nh n di n. Khi t t c hài c t , di v t đ c ch v t r n g t i u h c Nam Hoà (nay g i là Thu B n g) bên h u ng n s n g H n g, đem phân l o i, thân nhân đã ùa đ n và không ai c m n i n c m t. T t c oà khóc ,ng n ngào. Có ng i c u nguy n, có ng i nguy n r a, có ng i l n ra ng t xi khi khám phá ra v t đ n g c a ng i thân. Cái ch nghĩa nào, cái ch đ n o, cái chính đ n g nào đã ch t r n g đã man nh th ?

Cu i c n g , đa ph n các hài c t(h n 400 b) đ c quy t p m t ch , mang tên nghĩa trang Ba T n g, n m phía Nam thành ph Hu , c n k khu v c T Đ m(đ t c a Ph t Giáo) và Ph Cam (đ t c a Công Giáo). Nghĩa trang n y xây thành hình bán nguy t . Hai bên, phía t r c, có hai bàn th che mái, cho t n đ Ph t Giáo và Công giáo đ n c u nguy n. i gi a, phía sau m t t r đ a đ n g đ n g v i dòng ch Hán làm bia t n g ni m. T đó, t i giáo x Ph Cam c a tôi, h n g năm, ngày m n g 10 t t đ c coi là ngày c u nguy n t n g nh đ n các n n nhân M u Thân . Chúng tôi có th tha th cho ng i Công Sơn nh n g chúng tôi không bao gi quên đ c t i ác c a h , y nh m t câu ng n ng t i n g Anh: Forgive, yes! Forget, no!

T i c thay sau khi v a chi m đ c mi n Nam, Công s n đã dùng mìn phá ngay t r bia và hai bàn th . L i thêm m t cu c th m sát vào h n g h n các n n nhân mà n i oan v n ch a đ c gi i.

Một Linh Mọc t i quê nhà t n g thu t l i cu c ph n g v n.